

SĂMĂNĂTORUL

REVISTĂ LITERARĂ SĂPTĂMÎNALĂ

Redacția Strada Buzzești 42 Administrația Strada Regală, 6. BUCUREȘTI	Director: N. IORGA Redactori: { St. O. Iosif, M. Sadoveanu și I. Scurtu.	ABONAMENTUL ANUAL În țară . . . 10 lei În străinătate 12 »
---	---	--

Un roman de luptă: „Două Neamuri” de C. Sandu-Aldea

«Două neamuri» se chiamă romanul de curînd apărut al d-lui Sandu-Aldea. Aceasta înseamnă două neamuri care nu samănă între ele, care nu se pot înțelege, și iubi încă mai puțin, două neamuri dintre care unul se hrănește, ducînd viață ușoară, din truda grea a celuilalt, care, din partea lui, sătul până în gît de nedreptate, stors de nenorocirea nemeritată, așteaptă numai ceasul pentru a-și răzbuna sau măcar pentru a lua în primire cu sila ceia ce prin viclenie i s'a răpit. Această povestire de închipuire se razimă decî pe o dușmănie adevărată, pe o măreață și dureroasă tragedie din lumea cea serioasă și plină de răspunderi a lucrurilor care *sînt*.

Ce se înțelege prin «două neamuri?»

Teoreticianul socialist sau criticul evreu care sapă răbdător, cu o bucurie tot mai mare, la temelile vieții noastre ca țară și ca popor, acela ar răspunde, acela *trebuie* să răspundă: boierul și țeranul, bogatul și săracul, nobilul și omul de rînd. De-o parte, cel ce stăpînește pămîntul, cel ce se laudă cu numele mare, cel ce are hotărîrea în viața publică, iar, de alta, robul de brazdă, cel cu fălcile încleștate de legătura legii care nu-i îngăduie să vorbească, omul fără nume, fără moșie și fără drepturi. Pentru dreptatea desăvîrșită și veșnică, cel d'întăiu trebuie să fie strivit și nimicit de cel din urmă.

Cine cunoaște dezvoltarea îndelungată și dureroasă, trăită greu și nu tocmai lesnicioasă de înțeles și de povestit, a poporului românesc din aceste părți ale Carpatului și Dunării, cine a văzut satele și ținuturile noastre în adevărul lor, cine a cunoscut aieva pe oameni cu însușirile și neajunsurile lor, cine, în vîlmășagul ființelor omenești, e în stare să recunoască tipuri și să urmărească, în toată manifestarea lor, curente, acela nu poate să vadă *astfel* marea și cruda luptă tăcută de «neamuri» care e tragedia de astăzi a Terții-Românești. Prin-

tre acești mai puțin, cu privirea străbătătoare și înțelegerea largă, trebuie să se numere d. Sandu-Aldea.

E un fiu de oameni săraci din Brăila, din ȋmarginea Brăilei, de la sat aproape. Viața plugarilor cari răstoarnă acolo grasa, lucitoarea brazdă neagră, îi este tot așa de familiară cum îi sînt orășanului cercurile burghesiei celei mici. Din copilărie s'a deprins cu munca, graiul, cu petrecerea și fapta aceluï țeran de pe malul Dunării, bucuros de lucru, bucuros de luptă, hotărit și aplecat spre răsplată, călit în vitejie și întărit, îmbogățit în suflet de măreția felurită, de energia necruțătoare a marilor ape. Mai tîrziu, și învățătura pe care și-a ales-o, l-a apropiat de acești oameni cari sînt carne din carnea lui, de la cari-i vine orice fărîmă de trup și orice licărire de gînd. Aldea nuvelistul, povestitorul e d. C. Sandu, agronom, absolvent al școlii noastre de agricultură, apoi bursier în străinătate pentru studiul mai departe al agriculturii, astăzi doctor, doctor din Berlin al științii ce se ocupă de cea d'întăiu printre bogățiile noastre. Mai sînt agronomi cu diplome, și unii dintre dînșii vor fi chiar oameni învățați sau pricepuți, dar nu se va afla de sigur un al doilea agronom așa de pasionat, cu atita nemărgenită luare-aminte și iubire pentru tot ce trăiește în largul cîmpului, de la catifeaua însăși a arăturilor, de la sfînta buruiană a hranei în toate vrîstele ei, de la florile din marginea lanului, până la micii cîntăreți ai ierbii, până la lumea înnaripată din cuprinsul cîmpiilor, până la ființa omenească ce ară, samănă, culege din toată puterea și din toată inima sa, amestecînd cu viața ogorului toate gîndurile și simțirile ce-i străbat sufletul.

Sînt iubitori ai țeranului din sentimentalism și iubitori ai naturii din nevoie poetică; nu e dintre aceștia Sandu-Aldea. El iubește cu singele lui și iubește cu știința lui, de aceia iubește adînc, adevărat și exclusiv,—ceia ce se simte până și în acea frasă de nerăbdare, de gîfîire, scurtă ca un strigăt de patimă, une ori aspră ca un gest de stăpînire triumfătoare. El nu-și *inchipuie* mai de loc, el nu adauge și nu împodobește, nu dă de la sine cînd observația n'ajunge, el nu se lasă purtat pe unde mari de poezie superioară subiectului său, ci e încreștat de acesta, dincolo de care nu mai vrea, nu mai are nevoie să știe de nimic.

Și, așa fiind el, cu atita știință și cu o așa de înaltă conștiință, iubirea-i se va întinde asupra oricărui fiu adevărat al țarinei-mame, și numai asupra acestuia. I-s dragi sămănătorii răsfrînd bobul bogăției cu o mișcare ca a lui Dumnezeu răspîndind în întunec scînteile de viață ale lumii viitoare; i-s dragi bătrîni cu vorba înteme-

iată ; i-s dragi fetele cu ochii feriți și graiul cu pază, fetele acelea care, ca Marioara lui, iubesc tăcut, îndărătnic, ascuns și neînduplecat, până la moarte. Dar îi e drag și învățătorul care strânge la lucrul lanului său îngust întreagă oastea tinerilor cari au deprins de la dinsul știința de carte (și claca voioasă pe holdele dascălului cuprinde poate cele mai pline de lumină din paginile acestei cărți nobile și bune). Și-i e drag, foarte drag, întocmai ca un moșneag de supt coperișul de paie, și boierul îmbătrinit, care, și arendindu-și, într'o clipă de oboseală și dezgust, moșia părinților și strămoșilor săi, n'o poate uita, nu se poate înfrîna să n'o vadă, ci o caută neconținut, cu durere și *gelosie* adîncă, o caută neodihnit și nemîngiiat, pentru lanurile ei, pentru oamenii ei, pentru cea mai mică fărîmă de iarbă ieftină ce crește în preajma cărărilor moșiei. Oricine printre Romîni adevărați n'a desertat de la rostul strămoșesc al țarinei, orice boier romîn, rămas Romîn bun și boier adevărat, va trebui să tresalte de mîndrie a «neamului», cînd, în această povestire, se va găsi de-odată în fața boierului Măcieș din Vultureasca.

În schimb, Sandu-Aldea, care e, nu numai unul dintre cei d'întăiu scriitori, dar și un *om întreg*, urăște, cu toată puterea și înviersurarea unei naturi sănătoase și bogate, pe dușmanul moșiei noastre, pe stîrpiitorul lanului, pe storcătorul și ucigașul omului, pe «neamul» cellalt, de pripas, străinul și cotropitorul. El îl recunoaște în toate înfățișările pe acest protivnic firesc, al lui și al nostru al tuturor, care trebuie atacat în frunte, răpus și zdrobit, dacă nu voim să perim *noi*. Iată-l supt chipul domnului Iani Livaridis — salută, alegător romîn, zîmbește, politicianule național și tu, țerane, pleacă-ți obrazul să te necinstească palma lui obraznică și crudă ! —, onoratului domn Iani, care prin «destoinicia» sa a putut să ajungă arendaș de moșie, domn de țară și stăpin de oameni, între cari nu e unul care să nu-l întreacă în inimă și minte. Iată greoaia dumisale cocoană, care se lăfăiește în binele zestreii sale «ciștigată» de sigur în același chip. Și iată mai ales drăguțul de Mișu, iată «aristocraticul» june Livaridis, student în Paris, iubitor al sexului frumos, cunoscător al tuturor tainelor cugetării, om frumos, elocvent, îndrăzneț, sigur de viitorul său. A lăsat femeii la Paris, și-a adus femeii la țară, a umblat cu circumarul babacăi să smomească fetele țerance, a furat banii lui tată-său, s'a infundat iarăși în cloaca Parisului care petrece, și d. Sandu îl lasă în clipa de bucurie a biruinței în alegeri.

Atîta însă n'ajunge, prietene. Bine ai făcut cînd n'ai zis cărții : «roman». Un roman nici nu e, ci numai un prolog, cu atîtea lucruri numai începute, abia schițate, cu altele duse prea departe. Așteptăm acum urmarea, un volum, două —, chiar mai multe. Să vedem mai departe lupta celor «două neamuri». Avem nevoie de a simți și prin artă rușinea biruinței, biruințelor lui Mișu Livaridi, eroul, «omul reprezentativ» al României contemporane ! Cerem pe boierul nostru, pe domnul Mișu !

N. IORGA.

IZVORUL

*Aleargă sprinten un izvor,
Gălăgios nevoie mare !
Spumos din stîncă 'n stîncă sare,
Și totdeauna-i călător.*

*Privighetori îi spun povești,
— Dulci dezmierdări de primăvară —
Și, cît e ziua, zi de vară,
El duce 'n văi tot alte vești.*

*Copil e-al codrilor de-argint,
Îi ies luceferi mîndri'n cale ;
De-un dor pribeag el fuge 'n vale,
Iar florile cu drag l-alint !...*

*Și-î cîntă brazii — lung oftat —
Iar el tot spune-a lui poveste :
C'asa voinic ca el nu este,
Să umbli lumea'n lung și'n lat.*

*Prin lunci de-arini, l-așteaptă'n prag
Copile dragi, cu sîmuri albe ;
Purtînd colan de mîndre salbe,
Privesc în apa lui cu drag !...*

*Aleargă'n veci neștiutor,....
Fină-l-îngHITE rîul mare !....
— Dar și-a brăzdat prin stînci cărare,
Și astăzi e nemuritor !...*

CONST. A. GIULESCU.

O ISCOADĂ MOLDOVENEASCĂ ÎN 1683

DIN ZIARUL LUI NICOLAE DYAKOWSKI

Șambelanul regelui Sobieski.

Din Cracovia pornise oastea noastră prin Opava (Troppan) și Olomuniet (Olmütz) drept spre Viena. După ce am trecut de orașul Berno, Nemții nu ne mai puteau aproviziona, de pustiită ce era țara prin năvălirea tătărescă. Înnaintam spre Dunăre la Tulln¹, un orașel pe atuncea nimic și din care rămăsese numai o cetățuie. Acolo am aflat podurile de șeici, pregătite nouă de garnisoana cetățuiei. În două zile am trecut cu oștirea Dunărea. O jumătate de milă de Tulln, tăbăra lângă Dunăre oastea împărătească, cu ajutoarele Electorilor. Regele presintă Nemților ordinul împărătesc: ei să fie supt comanda regească. Tot el dădu ospățul costisitor, la care pofti pe prințul Bavariei, pe prințul Saxoniei și pe ceilalți prinți, Electori și generali de frunte. Vinul spumega cu bielșug. Nemții se mai înviorară. La sfârșit, mai dăruî Regele fiecărui prinț cite un armăsar împodobit și care mânca jăratec.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

În timpul ziafetului, am prins în tabăra regească o iscoadă turcească, trimeasă de însuși Vizirul. Era un Moldovean, ce știa foarte bine polonește, fiindcă slujise mai înainte la un Curtean regesc. Iată cum s'a strecurat iscoada aceasta în tabăra noastră.

Maî întâi, veni pînă la avangarda regală, își lăsă calul la Moldoveni, cari erau pe atuncea mulți în slujba noastră, supt steagurile ușoare, și se duse apoi pe jos pînă la corturile Craiului, căci primise poruncă să vadă cu ochii săi, de se află acolo Craiul însuși. Ajungînd la corturile Măriei Sale, nemeri tocmaî la prînz, tocmaî cînd Măria Sa stătea la masă. Iscoada începu să se strecoare printre oamenii noștri, să se uite în toate părțile, să ațintească fața regală ca pe un curcubău. Unii băgară de samă și începură să se întrebe la olaltă: al cui, și ce fel e omul acesta? Dar, necunoscîndu-l nimene, l-au vestit ofițerului ce era de strajă la corturile Craiului, zicîndu-i că un necunoscut umblă prin cort și-l țintește neconținut pe Măria Sa.

Ofițerul răspunse:

— Naiba știe de nu-î vre-o iscoadă! Mă rog, arătați-mi-l! O să-l întreb, cine-î, și ce caută.

¹ Unde în 1591 s'a adăpostit bătrînul Voevod moldovean pribeag, Petru Șchiopul (N. R.)

Romînul era tocmai aproape de masa regească. Cînd i l-a arătat, ofițerul îi făcu din ochi să-l urmeze.

— Vîină cu mine!

— Nu-î a bună, — se gîndi acesta, urmîndu-l.

În fața cortului, ofițerul îl apucă de braț și-î răcni năprasnic:

— Puiū de păgîn! iscoadă! te-am cunoscut!

Iar Romînul — buimăcit — îngînă:

— Așa e, sînt iscoadă.

Ofițerul îl dete pe loc străjii și vesti fără zăbavă pe Craiū că aū prins în iagăr o iscoadă. După masă, Măria Sa porunci să-l aducă înnaintea lui, și-l primi cu cuvintele:

— Măi, păcătosome! Tu ești spionul acela de la oastea turcească?!

— Cu adevărat, Măria Ta, eū sînt.

— Cine te-a trimes aicea?

— Vizirul.

Regele, văzîndu-l cam uluit, incepu să-î grăiască cu bunătate:

— Nu te teme! Te asigur pe cuvîntul mieū crăiesc că nu te așteaptă nici moartea, nici pedeapsa, ba nici un fir de păr negru nu va cădea din capul tăū.

Pe urmă, îndreptîndu-se către Curtenii săi, zise:

— Dați-î de mîncat și de băut, cit vrea săracul! N-a nimerit la Turcomani, ci la creștînii. Ba chiar mi se pare că și el e creștin.

— Creștin! — răspunse scurt Romînul.

Îi aduseră o farfurie cu mîncări, ba și a doua, îl cînstiră cu vin, și-î grăiră cu blîndeță. Cînd frica-l părăsi cu totul, îi grăi iarăși Regele:

— Cum ți-am mai zis, nu te teme: un fir de păr negru nu-ți va cădea din cap. Răspunde-mi numai deschis la orice te voiū întreba. Te'ntreb așa; dar, mai întiiū, cine ești?

— Eū sînt Romîn, și am slujit la Curtea Măriei Tale Crăiești, la Curteanul cutare (și-i zise pe nume, adăugînd:) Cred că va fi fiind aicea și fostul mieū stăpin.

— Nu e aicea — zise Regele, — e în Litvania.

— Nenorocirea mă prigonește! — grăi Romînul. De ar fi aicea, ar mărturisi ce slugă credincioasă și cînstită i-am fost eū ziua și noaptea. Și mai mult pentru aceasta am venit aicea, să-l caut și să rămîn la dînsul. Te rog, Craiule milostive, primește-mă în oastea leșească.

— Trebuie să te întorcî — răspunse Regele —, căci ai datorie să împlinești făgăduința făcută dușmanului. Îți voiū da și un alaiū pentru siguranța ta.

— Să fie voia Măriei Tale! — zise Romînul.

— Dar cum de te-ai trimes aicea? — întrebă Regele. Ai ești Curteanul Vizirului? Ce faci tu acolo?

— Eă slujesc la steagul călărașilor, și m'au ales și trimes aicea. Cînd Hanul înștiință pe Vizir de oastea și ființa Măriei Tale, că treceți la Tulln Dunărea, Vizirul nu voi să creadă. El trimese de chemă pe Vodă al nostru din Moldova, Duca-Vodă, și-i porunci cu strășnicie să-i găsească un om care să fi slujit în Polonia și să fi știind bine limba leșească. Noi toți, cu Voevodul nostru, sîntem la Turci ca niște robi fără putere. Măria Sa m'a ales pe mine și m'a trimes la Vizirul. Vizirul m'a întrebat prin tălmaciū, de știū bine leșește.

— Știū, am zis, căci am slujit mai mulți ani la un Curtean crăiesc.

— Tocmai așa om imi trebuia mie, zise Vizirul. De-mi vei sluji bine, vei fi și răsplătit bine.

Vistierul Vizirului aduse pe loc cinzeci de galbeni și mi-i dădu în mîna, spuindu-mi:

— Să străbați tocmai până la Tulln! E vorba să treacă pe acolo oastea rusească, și Craiul cu dînsa. Vezi de e adevărat și asta!

Iar Vizirul mă cercetă iarăși:

— N'ai văzut cîndva pe Craiul?

— Cum să nu! Și încă de cîte ori!

— Cum se poate una ca asta?! Ai slujit mult timp în Lehistan (țara Leșilor)?

— Patru ani.

— Da!? Și puteai să-l vezi măcar odată?

— Puteam să-l văd de patru ori pe zi, să fi vrut.

Vizirul mi se răsti atuncea de-odată:

— «Hatam svilă diavor»: minți ghiaurule!!!

— Nu mint, milostive stăpîne, ci zic adevărul. Pe tine, milostive stăpîne, te văd întăiași dată, dar pe Craiul Leșesc îl vedeam cînd voiam eū.

Acum, el se aruncă asupra-mi cu furie, încit credeam că va porunci să-mi taie capul, lucru care nu e tocmai greu la Turci. Dar, venindu-și în fire, imi zise:

— Du-te! fă ce-ți voi porunci și, aducîndu-ni o veste bună, vei căpăta și o răsplată bună.

Regele ascultă povestirea Romînului, și-l întrebă:

— Sînt eū același Craiū pe care l'ai văzut tu la Zolkiew și la Jaworow?

— Același ești.

Atunci, zise Regele, mergi cu Dumnezeū și spune-i Vizirului că, nu numai că m'ai văzut, dar că ai și vorbit cu mine. Și-i mai spune

că eu, Craiul, ți-am poruncit să-ți vestești că voi veni Duminecă să prinzesc cu dînsul. — Și'ndată porunci Regele să-l ducă pe Romîn la avangardă și să i se dea de-acolo alaiul cale de două mile.

* * *

Mai apoi am aflat despre Romînul acesta că, întorcîndu-se la Vizir, i-a zis :

— Oștile Leșilor sînt mari și Craiul însuși e cu dînsule. Pe Crai, nu numai că l-am văzut, ci am și vorbit cu dînsul, iar el porunci să-ți spun Măriei Tale că Duminecă va veni la Măria Ta, să-ți dai prînz.

Însă Vizirul nu-l crezu, și porunci să i se taie capul, «pentru că a mințit».

Tradus de I. M. ZATLOKIEWICZ.

OCHIÎ TĂI *

Ochiî tăi mă chiamă iară
Și mă doare ruga lor,
Murgu-i obosit, și-i sară,
Și la ce mă chiamă iară
Blîndul dor?...

Căci, de-mi vine azi în minte
Vraja cîntului senin,
E prăpastia 'nnainte —
În zădar îmi vii în minte,
Dulce crin!

Nu vezi? Împrejuru-ți spini
Veninoși s'au grămădit,
Îngrăditu-te-au străinii:
Cum nu prăpădești tu spini,
Cer mărit!

Toată fericirea noastră
Vînturile-o au suflat,
Scumpa doinelor măiastră,
S'a stricat dragostea noastră,
S'a stricat.

În văzduh plutesc cocoare,
Doarme codrul de cînt, mut —
Toată dragostea-mi supt soare,
Într'o clipă trecătoare
Te-am pierdut...

«SUNT LACRYMAE RERUM»

Mergeam pe cîmp, iar valuri mișcătoare
 De aur cald, se legănau la soare ;
 Din grîu se ridica 'n văzduh susurul
 Unei povești abia șoptite'n preajmă-mi.
 Mergeam ca'n vis, și veacuri uși fi mers
 Încet pe potecuță 'ntre sulfine.
 Din ceruri până 'n zarca depărtată,
 De unde nu se deslușește norul
 De coama munților bătrîni, din ceruri
 Cădea în unde limpedea lumină
 Din zilele de vară, iar privirea
 Din fundul zări'n vis alunecase.
 Albine din potir de flori desprinse
 Zburau în jur, și zgomotul suflare
 Părea un glas ce vine de departe.
 Pe lîngă drum, flori albe, flori albastre
 Se legănau încet, nepăsătoare.
 Mergeam gîndînd ; că merg, nici îmi dam samă ;
 Căci pe cărare visul aruncase
 Măiastra pînză din povști țesută.
 Parfumul florilor și vîntul verii
 Din cîmp se ridicau pe lîngă drum
 Și mă 'ndemnau încet ca o chemare.
 Mergeam neîncetat, cum am fi mers
 Acum, ca altă dată, împreună :
 Am fi pășit încet și mîna'n mîna
 Pînă cînd sara dulce-ar fi căzut de sus,
 Pînă cînd noaptea s'ar fi ridicat
 Din vîi, întunecată și senină ;
 Pînă cînd ziua nouă-ar fi venit
 Și ne-ar fi prins mergînd neîncetat,
 Uimiți de-un vis, neștiutori de toate,
 Uitînd de înșiși noi, pierduți în gînduri
 Și bucurîndu-ne, tăcuți, în suflet
 De liniștea sfințit' a fericirii.

Încet, pe toate mi le-aduc amînte.
 Din mers cînd te-ai oprit, si de pe gură
 Zbura'n vorbirea ta necumpătată
 Tot sufletu-ți neliniștit, nencrezător.
 Uimită, surîzînd, am ascultat !

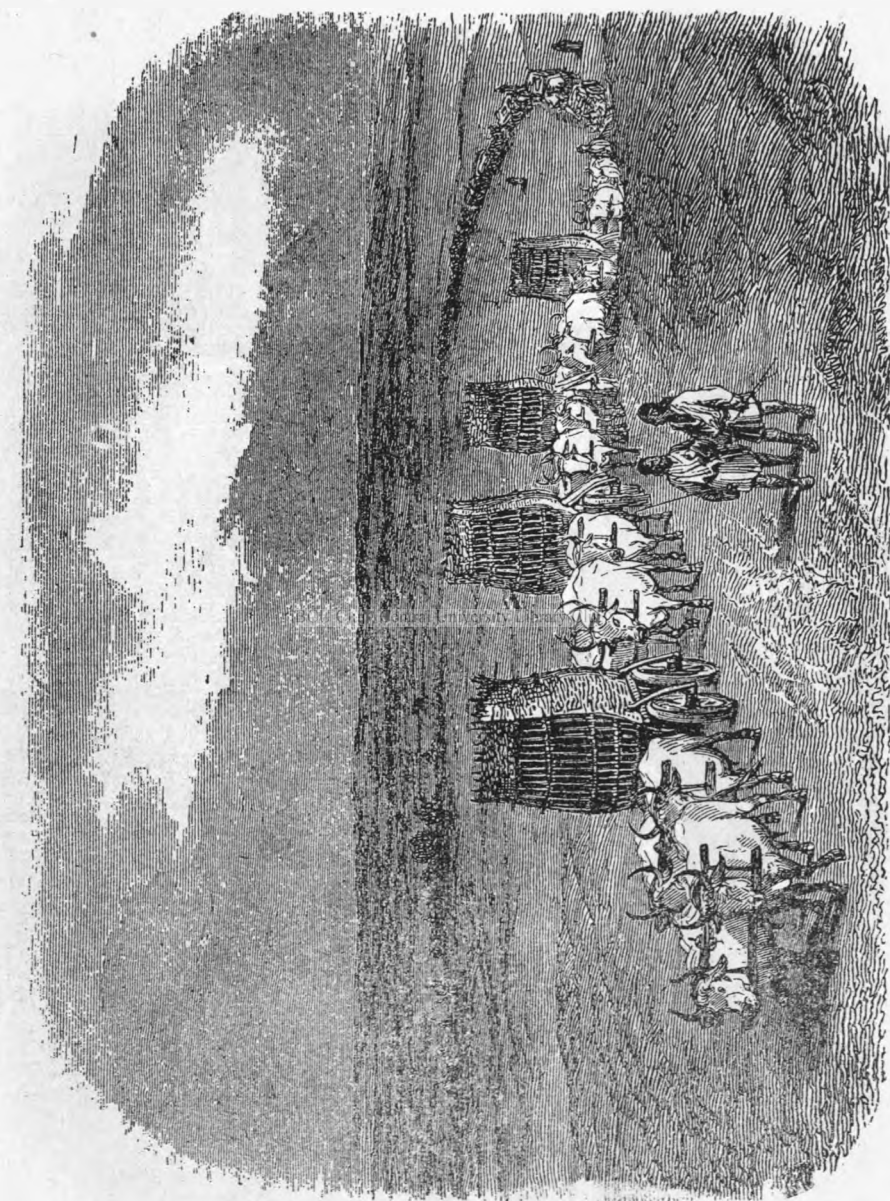
Cum zbor de spaimă pasărilor 'n aer
 Când vine de la munți în văi, furtuna,
 Zbura cuvântul tău, nebun și dureros.
 De-atunci surid când îmi aduc aminte.
 Privirea mea îți netezia ușoară,
 Ca adierea, păru'ntunecat,
 Și gândul mieu te săruta pe frunte.

Și-acum te-aud... «Nu știu, ori crezi că nu știu :
 Te joci cu sufletu-mă fără de milă,
 Fără de teamă»... Fulgere zburară
 Din ochi-adânci și negri, iar privirea-mă
 Te-a sărutat atunci ușor pe ochii mari.
 Și te-ai întors să pleci; eu ți-am zis : «Du-te»...
 De-atuncea altul ți-a fost drumul tău
 De-atunci am luat ușor de mână visul,
 Copilul dorului tăcut, și-am mers înainte,
 Tot înaintea pe cărarea înflorită
 Pe laturi, unde grâu'n vară cîntă
 Povestea celor cari n'ai știut
 Că suferință nu e, nici iubire
 Decît în graiul fermecat dintr'o poveste
 Ori în tăcerea gândului adîncă.
 Eu ce să-ți fac de n'ai știut rămîne
 Și n'ai știut să tac, ca un copil
 Ce nu-și ascunde teama și uimirea,
 De n'ai știut să crezi, cînd ai simțit-o,
 Comoara dragostei neprețuite, . . .
 Și-ai vrut să o alungi ca pe-o străină
 De tine, ea care-ți crescuse'n suflet,
 Care era a ta mai mult ca tine.

.....
 Mergeam; din asfințit îngerii serii
 Veniau plutind pe aripe plătînde
 Și vîntul legăna în valuri lunca;
 Dormeau răsurile surizătoare
 Și fluturi aninați de vinerițe.

.....
 În zbor pripit din pragul casei mele
 Peri încetișor spre luncă visul.

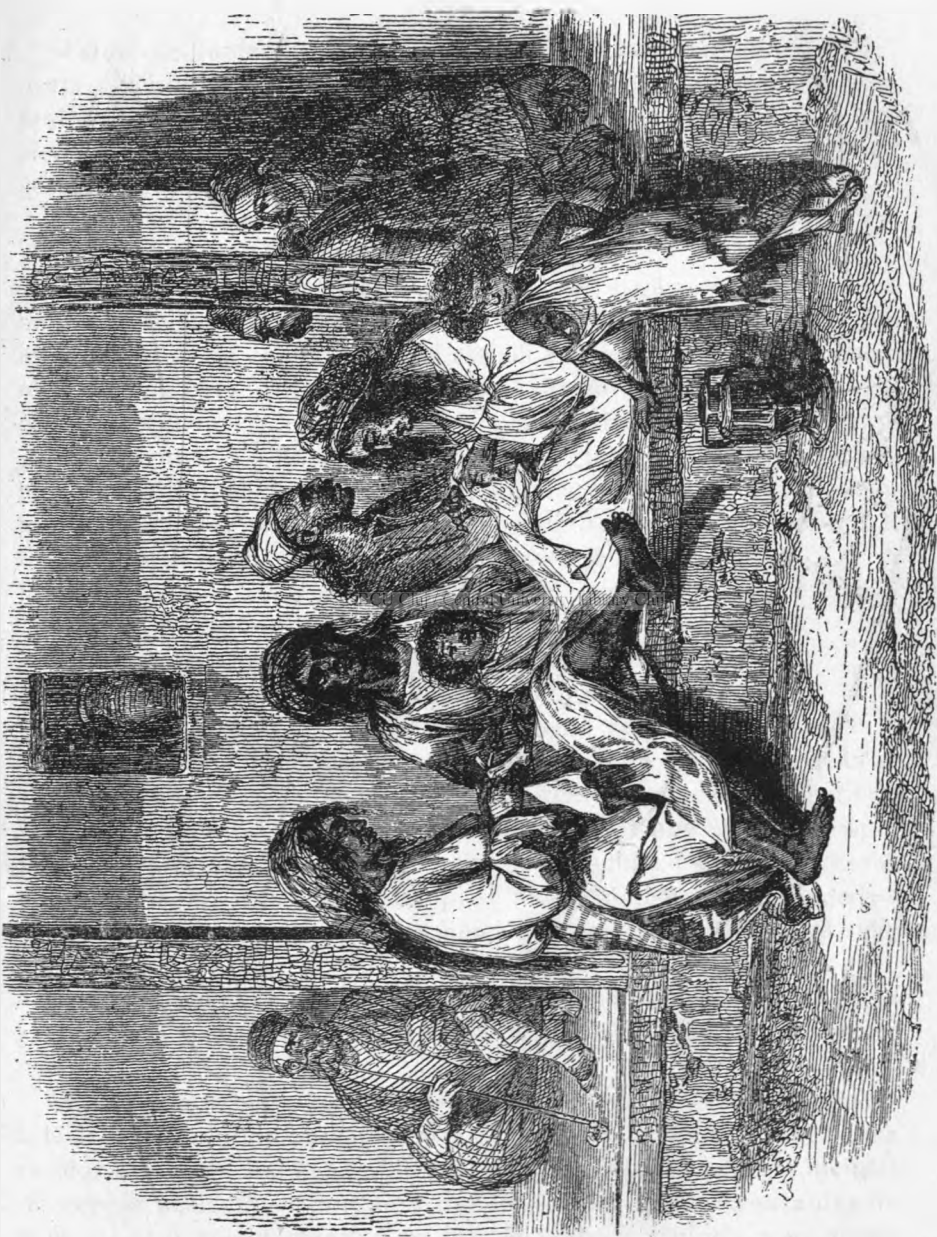
— ADRIANA GHEORGHIU.

CĂRĂUȘI MOLDOVENI (după Raffet, în călătoria lui Demidoff).

BCU Cluj Central University Library Cluj

ȚIGANI MUNTENI (după același).

BCU Cluj / Centrala Cluj

FLORI DE CÎMP

Soarele de Iunie dogoria așa de puternic pe la oarele șese dimineața geamurile de la iatacul cocoanei Georgina Cătunescu, încit se deșteptă toată innădușită. Era, firește, enervată. Și n'a alinat-o nici aierul curat din curte, cînd ieși să-și vadă de gospodărie, căci află vestea neplăcută că peste noapte îi fugise fata din casă.

Și tocmai în ajun de a primi oaspeți...

Era un neajuns, să-ți vină nebuneala.

Și nu era nici cea mai slabă nădejde de a găsi «femeie», vara fiind mai bucuroase toate de munca de la holde decit de slujbă, de libertate decit de robie. Rîndașul răscoli zădarnic mahalalele. Femeie n'a găsit. Această grijă mai ațîta nervii răzvrățiți prin somnul neîmplinit al cocoanei Georgina, și o apucă o-strașnică durere de cap.

Dar Dumitru — rîndașul — mai avu un gînd. Cunoștea un cantonier de la drumul de fier cu mulți copii. Zicea să meargă acolo, trăgînd nădejdea să momească pe una dintre fetele cantonierului. Îi trebuiau însă două ceasuri la dus, două la întors. La ce nu s'ar fi in voit cocoana Georgina într'o asemenea crîsă a gospodăriei sale.

Dumitru s'a întors însă pe la trei de la canton — singur.

Cantoniereasa nu voia să deie nici-o fată la slujit.

— Și doar are șese, duduie, zise el indignat.

— Or fi oameni cu stare, căuta Georgina să-l liniștească.

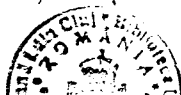
— De unde?... Cantonierul are 48 de lei leafă pe lună, nevasta sa 15 lei pentru că așteaptă cu fanionul trecerea trenurilor la barieră.

Dar sînt fuduli. Se cred funcționari, și li-e rușine să-și vîre copiii la stăpin. Dar știți ce, duduie — zise el, în ochi cu o lumină veselă, pentru ideia ce-i trăsise prin cap, — încercați d-voastră... Femeile-s mai iscusite, cocoanele aū chiar lipiciu... Poate ați izbuti să vă deie o fată.

— Tiii!! Dumitre... Ce gînd bun. Dumnezeu ți l-a dat... Așa am să fac. Voiu pleca numaî pe aproape de seară, cînd nu mai dogorește soarele.

Cînd, pe la orele cinci, cocoana Georgina ieși din oraș, rămase orbită de strălucirea din luminosul aier. Tot cuprinsul scinteia supt bătaia razelor de soare. Băiețelul ei, Dinu, care o însoția, era așa de încintat de cîmpia scaldată în aur, încit nu-î mai tăcea gura. Avea atîtea de spus... I-ar fi plăcut chiar să se iea de vorbă cu plopii cari tiviau șoseaua și cu undele Bistricioarei pe lingă care treceau.

Dar, cînd aū ajuns în luncă, amuți. În tăcerea solemnă de supt

boltele ramurilor verzi, volănate, i se părea că se află într'o biserică. Inimioara lui de copil era mișcată.

Ar fi fost într'adevăr cel mai nemerit loc pentru un altar al evlaviei.

Cocoanei Georgina îi părea însă că în tăcerea din luncă era o măhnire tăinuită... Dar nu... Se înșela. Numai dinsă vedea astfel... În natură nu există doar măhnire... Păsări, copaci, flori, pier, mor, dar nu trăiesc măhnii. Numai cite unui om îi e dat să ducă o viață întreagă cu sufletul cernit.

Deodată însă, s'a cutremurat toată lunca. Un vint hoinar s'a luat la trîntă cu desişul. Dinu iar s'a înveselit. Îi mai plăcea foşnetul decît tăcerea solemnă din frunziş.

* * *

Sosind la Bistrița s'a dat jos din trăsură. De aici trebuiau să-și urmeze calea pe jos. Trăsura a rămas pe malul apei, aşteptîndu-i. După ce au urcat scara la podul cel mare al drumului de fier ce leagă amîndouă malurile Bistriței, iarăși i-a pironit locul podoaba firii: sus, puzderia de aur, verdele gras al luncilor, jos, valurile furioase ale apei ducînd la vale plutași veseli. Unul, cînta din frunză o doină răscolitoare de suflet. Cînd melodia dulce se topi în eterul zărilor depărtate, cocoana Georgina cu Dinu plecară mai departe pe lîngă șine care tăiau în două un deal, apoi, nu peste mult timp, ajunseră și la cantonul cel vestit de fete multe.

Cantonul, ce străjuiește linia ferată, are în față lunca de la Fintinele, întretăiată de pîriul Lăcrimicara, în dos, cît ține văzul, holdele verzi de porumb, unde fetele cantonierului prășiau la întrecere. În rochiile lor stacojii și albastre, păreau tot atîtea flori de cîmp.

— Bună seara! — salută cocoana pe cantoniereasă, care-i ieșia în cale.

— Să deie Dumnezeu și d-voastră — răspuse femeia, clipind din ochii mici negri, cari mai dădeau ceva viață obrazilor ei zbirciți ca niște mîere uscate.

— Am auzit că ai fete multe.

— Am, mulțămesc lui Dumnezeu.

— Eū veniiū să-ți cer una pentru mine.

— Nu putem da nici-una, sărutăm dreapta — răspuse cantoniereasa cam încruntată, și plecă după un scaun.

Ieșind cu scaunul din casă, îl șterse — în semn de stimă — în față cocoanei, cu poala fusteii, apoi îl oferī, urmînd: Să nu fie cu supărare, dar avem nevoie de fete... Și apoi nu ne întindem la mai mult — aდაuse ea cam înfiptă, pe cînd își netezia cutele fusteii cu o mînă.

— Era, vădit, încurcată.

Maî ducea mîna și la gură, pe cînd luptă în potrivea cocoanei cu îndirjirea unei cloște care își apără puii.

— Să zicem — luă iarăși vorba cocoana Georgina — că ai avea fete mai puține, ce ai face?

— Atunci am avea și lucru mai puțin. Azi avem mult... Fiecare cu rostul său. Nu poate lipsi nici-una.

— Ia spune-mi ce virstă au și ce fac fetele toată ziua.

— Dacă nu vi-e urit să ascultați — începu ea, cu vorbe rare, potolite, — cea mai mare, Ileana, a împlinit la Samedru șeptesprezece ani. Ea își așteaptă ceasul...

— Ce ceas? — întrebă cocoana, cu ochii mari, mirați.

— De..., duduie..., ceasul măritșului.

— E logodită?

— Ba.

— Atunci?... Poate sînteți în vorbă cu vre-un flăcău?

— Nu, dar așa-i dat fetelor să se mărite. Iacă nu știu cine i-o pica Ilenei, dar își face zestrea. Mai ieri puseiū iar de o pînză supțirică.

— Dar parcă văzuiū fetele la prășit?

— Bine ați văzut, le-am trimes pe toate: sîntem întirziați din pricina ploilor. Numai Rada e acasă. Pregătește pentru cină. Ea-i cu ale gospodăriei. Ce ar face puii, rățile, giștile, fără Rada? Ar lua toate lumea 'n cap. Ea le știe după nume, ele o cunosc după glas. Anul trecut, s'a dus numai până la Roman, la iarmaroc, și au pierit zece boboci de gîscă. După Rada, vine Bălașa — împlinește cinsprezece ani la Sintă-Măria mică. Ea îngrijește de băiat, căci, sărutăm dreapta, am și un băiat de doi ani. Bălașa l-a crescut. Petrachi, pușorul mamei, ar muri fără de Bălașa... Ei, vedeți că nu vă pot da nici-o fată. Celelalte trei sînt mici. N'ar fi nici de un folos la curte.

— Te înșeli, femeie. Eū cred că, dacă ele sînt în stare să prășească, ar putea face și munca, cu mult mai ușoară, de a mătura, a șterge un praf, — ce ar fi la mine.

— Prășitul nu ține mult. Azi, mîne. Da', iată, vaca-i legată de copac...

Cantoniereasa, arătînd spre vacă, cocoana Georgina rămase un moment cu privirea spre Dinu, care, plictisindu-se, nu găsisese nimic mai bun de făcut decît să gîdile vaca cu o nua ce-și ciopli, dintr'o cracă de salcie.

— Marghioala, care vine după Bălașa — urmă cantoniereasa după un răstimp de uluială, văzînd cu părere de rău distracția cocoanei — împlinește la Crăciun treisprezece ani; ea duce altă dată vaca, să pască pe linie. Trebuie păzită. Dacă intră în lanuri, plătim amendă. Vaca e grija Marghioalei.

— Da' celelalte ce fac ?

— Anicuța, — de zece ani —, stringe uscături din pădure și mai păzește de vițel. Sultănica, cea mai mică, are șapte ani : duce de mâncare lui tată-so cînd e departe pe linie, orî păzește găștele cînd se duc la apă.

Rada ieși acum din casă cu mămăliga gata și o răsturnă pe mesicioara rotundă de supt umbra unui păr bătrîn. Mai așeză și brînză cu ceapă, apoi plecă la fîntină, după apă.

Din depărtări se auzia zgomot.

Un tren despica orizontul smălțuit.

Rada dădu fuga cu fanionul la barieră. O înlocuia pe mă-sa. După trecerea trenului, se uită lung după el, cum îl înghiția depărtarea. Și doar era o priveștițe cunoscută, înnoindu-se zilnic, și ea se uita zilnic cum se răpède și dispăre balaurul.

După trecerea trenului, fetele veniau de la prășit una cîte una. Văzînd-o pe cocoana străină, ele se apropiau cu sîfală, îi sărutau mîna, apoi făcură roată împrejurul mesei, așteptînd smerite venirea părinților.

Erau frumoase ca florile de cîmp. Sănătatea și tinereța li imbușorau obrazii cu umbre fine, bronzate de arșița soarelui; părul lor bălăiu, cam spălăcit, încadra, inelat, frumosul lor profil roman. Cocoana Georgina își plimba cu plăcere privirea pe ele. Parcă vedea pe aceste figurî fragede reflexele tinereții ei trecute.

Din depărtare se desprindea statura vîguroasă, bătută de furtunile vieții, a cantonierului. De la el mai nădăjduia cocoana îndeplinirea dorinții sale. El cunoștea doar mai bine jugul nevoilor. O fi bucuros să aibă cu o gură mai puțin de hrănit.

Dar, și aici, ce decepție pentru dînsa ! Nici cantonierul nu era încîntat de propunerea ei. Și ce curios ! Parcă era jîgnit, în loc să se bucure. Cu toată strîmtoarea lor, ce se vedea pe rochițele cîrpite, innădite, ieșite de soare ale fetelor și după cîna simplă, el voia mai bine să-și ție copilele toate pe lingă el, decît să li dea tot binele ce li se făgăduia de cocoană.

Dar Georgina Cătunescu nu era femeie care se dă biruită cu una cu două.

— Bine, oameni bunî — urmă ea innainte, spre a-î convinge —; dar nu zic să mi-o dați ca slujnică. Vreaū să o ieaū de suflet. Am să o înzestrez.

Cantonierul clătîna din cap. Și acesta-î un răspuns.

— Dați-mi una cel puțin de probă.... Dacă nu se împacă la mine, doar nu ne cununăm....

Tăcere.

— Ei, dacă nici așa nu vreți, haide faceți dar și voi odată un bine. Dați-mi măcar pentru citeva zile o fată... Sint în mare încurcătură...

Fața cantonierului, intunecată de stăruințele cucoanei, se deschise. Era acum vorba să îndatoreze un boier, care avea nevoie de el. Cocoana se ruga. De ce n'ar face și el odată ca un om mărinimos?...

— Fie! — zise el, solemn — Iea una cu mata... pentru citeva zile.

— Dar numai pe Marghioala aș putea-o da — zise cantoniereasa, ștergîndu-și ochii cu colțul pestelcei.

Cînd Marghioala auzi că trebuie să plece cu cocoana, inima i se increți. Ochii i se umplură de lacrimi. Dar plimbarea cu trăsura îi plăcu și o mîngîie răpede.

Marghioala ajunsese deci la curtea boierului Cătunescu. Mult folos n'au avut însă de ea. Nu că n'ar fi fost îndemănatecă. Din potrivă era foarte isteată. O pricepea pe cocoana Georgina din ochi. Nu avu multă caznă să o învețe grijitul odăilor. Dar se zăpăcia biata fată în mijlocul acesta așa de străin.

Între patru ziduri, ea, floarea de cîmp deprinsă la aierul larg al întinderilor, se innăbușia, se inneca. Păreții o apăsa, tavanul înalt îi strîngea inima de frică; supt policandrul din salon nici că îndrăznia să treacă: il ocolia de la distanță cînd ștergea praful, de teamă să nu se surpe pe dînsa. Apoi cînd, a treia zi după venirea ei, sosiră oaspeții așteptați de cocoana, ea se incurcă de tot. Se rătăcia prin odăi. Dinu trebuia să o ducă de mînecă. Cum nu era cineva lingă dînsa, se pierdea. Așa, cu friptura ce trebuia să ducă în sufragerie, ajunsese în salon. Cînd i s'a cerut încă un cuțit, aduse satirul din bucătărie. Și, cu toate că nimenea nu îndrăznia să o mustre, în ochii ei mari negri lucia mereu o lacrimă. După plecarea oaspeților, izbucni în plîns de udă pămîntul.

În zădar i-a cumpărat cocoana mărgele și de o rochie roșie; plînsul o scutura într'una. Numai venirea mă-sei a mai liniștit-o. Garoafele din grădinița ei și bucata de mămăliguță ce-i adusese, i-au mai fost alinat focul dorului de acasă. Dar, a doua zi după plecarea mă-sei, s'a și îmbolnăvit.

Și nu știa să spună ce o doare. Ceia ce simția gîngașa floare de cîmp nu se putea tălmăci lămurit în gîndire.

Numai, acum, așa de-odată, i se părea grea, foarte grea, viața. Nu pricepea ce înseamnă toată această îndelungă strimtorare între patru ziduri.

Și ce chin e cînd, simțînd așa de mult, nu poți și pricepe ceva...

Deci Marghioala cantonieresei se îmbolnăvi de dorul casei.

Îi era dor după surioarele ei, după mirodeniile din luncă, după cîntul mierlițelor și după clopoțelul ce suna așa de cu jale la gîtul Joianeî, văcușoara ei, cu care cutreiera luncile și văile.

Îi era dor de undele Lăcrimioarei, în care își răcoria trupul încălzit și de țermul umbrît de răsura unde-și țesea visele fără chip și fără sfîrșit, unde avea măhnirile ei fără pricină și veselile ei fără rost; îi era dor și de mătăsoasele fire de iarbă, de macii sfioși, de cicorile blînde care-i vorbeau pe limba lor frumoasă, pe care o și pricepea, dar nu de tot bine, — îi vorbeau pînă ce adormia.

Și o durea că nu mai putea fugi în văzduhul cel mare luîndu-se la întrecere cu nebunii de fluturi și cu rîndunelele care-și muiau aripile în pîriu.

Nu se mai putea dezmierda nici cu raza de soare, nu mai putea fugi după curcubăul ce aducea pace în cerul turburat de o furtună de vară.

Nu mai putea pîndi răsăritul; nici apusul soarelui, nici șoaptele din desiș, nici aprînsul stelelor, și nici nu mai auzia basmele lunii.

O povoaară negrăităci se lăsase pe suflet. Desnădejdea o luase pe aripile ei...

Cucoana Georgina — ce să-i facă? — a trimes-o acasă.

De ce să mai sufere?

Știa doar că unele dureri se pot alina, unele se pot vindeca, dar că dorul de libertate, — acela n'are leac.

*

În aierul închis al celor patru ziduri se vestejesc, se frîng, cu atît mai iute, cu cît sînt mai gingașe, florile de cîmp.

NELI CORNEA.

CUGETĂRI

Clevetirea nu ucide, nici nu face rană; ea pingărește numai, — pe acela de la care a pornit.

*

În mormînt nu ți se pogoară ceia ce ai jertfit.

*

Un om mic ca să fie văzut de departe, se suie pe gardul truției și bilbiitul pune la gură trîmbița obrăzniciei.

X.

SOSIREA

Alunecă trenul în goană nebună,
Cu zgomot aleargă prin mîndrul cuprins, —
Alunecă trenul și valea răsună,
Jar drumu 'nnainte ca sfoara-î întins.

Departe, în zare, o haltă s'arată,
Înfiptă în lanul de grîu aurit...
Ūn șuier pornește în aier, și iată
Ajuns-am cu bine la locul dorit !

Străin rătăcisem prin locuri străine,
Cu inima arsă de jale și dor ;
Ci iată că astăzi viū iarăși la tine,
Loc pururea mîndru cu mîndru popor !

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ō, lunc'adăpată de ploaie și rouă,
Prielnică iarăși în toate să-mi fii...
Doar nu ne cunoaștem de-o zi, ori de două,
Să cred cum că dorul nu poți să mi-l știi.

Vreau aierul proaspăt, prietena luncă,
Și apa curat'a izvorului lui,
Să-mi crească puterea și dorul de muncă
Și'n suflet lumina să-mi curgă deplin.

Din brazde de iarbă, tu patul gătește-mi,
Să-mi miroase fînul acuma cosit...
Odihnă și pace din nou dăruiește-mi, —
Că viū de departe și sînt obosit.

SONET

*Va 'nvinge vremea peste tot și toate.
Nu răscoli durerea încă vie.
Eu voiî chema uitarea 'ncet să vie,
Să verse 'n suflet liniște, de poate.*

*Dară acum o : lasă să învie
Cu freamătul pădurii înserate,
Cu șopotul izvoarelor curate
O clipă dulce... de melancolie.*

*Ci nu vorbi. I-atîta zbrucium încă
În amintirea zilelor trecute!
Nu te uita că rana e adîncă,*

*Căci poesia stîncilor tăcute
Și farmecul apusului de soare
Vor ști să 'mbete sufletu-mi ce moare.*

ADINA.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

CRONICĂ

I. Cărți

După o lungă întrerupere, d. Enea Hodoș dă în frumoasa culegere a «Asociației» ardeleno un al doilea volum din «Poesiile populare din Banat» pe care le întovărășește cu unele note interesante și cu o prefață foarte așezat scrisă. Avem, data aceasta, balade, cele mai multe cunoscute, dar cu variante de o mare însemnătate. E lupta de iubire a soarelui cu luna, despărțiți prin frăția lor, e frămîntarea între cei doi voinici pentru aceeași iubită, sînt fel de fel de cîntece de haiducie sau de vrăjmășie cu Turcul. Se străvede în toate originalul sîrbesc, pe care-l arată și numele și locurile ca Țarigradul, «Țelegradul», unde se petrec faptele de voinicie și patima de veche ură împotriva păgînului, patimă ce nu se află în partea originală a poeziei poporului nostru. Frumoase sînt mai ales bucățile Ducin, Toma, Mirza, Piperea, Pîntea și deosebitele forme ale baladei novăcești. Interesantă e bucata de satiră glumeață «Bărbatu 'nșelat», un fel de anecdotă pusă în viersuri de poporul el însuși. Și balada de cătănie ce urmează, e nouă. Iar nouă și duioasă e cea din urmă cîntare, a ostașului rănit ce moare singur, dînd veste acasă la măicuță prin vulturii ce zboară asupra lui.

* «Anuarul IX al școlii capitale ort. române de băieți și fete» din Lugoj începe cu un studiu al învățătorului G. Joandrea despre dezvoltarea învățămîntului românesc în părțile bănățene până la 1812, data întemeierii, de Împărăție, a preparandiei arădene, despre care se vorbește apoi. Lucrarea e bine alcătuită și plină de învățături. D. Joandrea tipărește o chitanță, din 1776, a dascălului lugojan Moisă. Asupra școlii lui se pot afla lămuriri în ale mele «Scrisori și inscripții ardelenene», I. O întemeiaseră negustorii «greci» din oraș (v. *ibid.*, p. 89).

* În «Cuvîntarea funebrală» la îngroparea preotului Vințelieriu din Ocna Sibiului, asesorul sibiian Miron Cristea dă și un interesant tablou a vieții unui cleric ardelean din generația mai veche.

* În Anuarul școlii românești de comerț din Brașov, directorul Arseniu Vlaicu dă câteva pagini despre «reforma învățămîntului nostru [unguresc] comercial». Interesante sînt știrile ce privesc de-a dreptul școala brașoveană, începută la 1836 încă, dar desfăcută și organizată cu trei clase abia la 1869.

N. IORGA.

* Asupra serbărilor jubulare a apărut o colecție de acte («Patruzeci de ani de Domnie», Minerva, 1906). Iată ce se află în această colecție: povestirea venirii Regelui în țară după memoriile Măriei Sale, un articol din ziarul «Conservatorul» — și serbările jubulare a fost oare ale unui partid? —; pentru situația financiară, un articol mai nemerit din «Curierul Financiar» și după aceasta urmează înșirarea trupelor care au defilat, discursurile pronunțate la recepțiile de la Palat — acestea mai interesante din toată colecția —, apoi ce au mîncat și au vorbit miniștrii la banchete — prea puțin interesant, dacă nu de loc —, expunerea felului cum s'au sărbătorit aceste zile la Legațiile din străinătate și, în urmă, fragmente din ziarele străine, relative la serbare. Nu se găsește nici un cuvînt despre cele ce s'au petrecut în orașele și satele cele multe ale întregii țări... Ori nu a fost nimic? Și ceia ce trebuia să se afle mai ales, îngrijirea și rînduiala, lipsesc cu desăvîrșire.

E. P.

II. Reviste.

«Familia» (Oradea-Mare), no. 28, are o poezie de Soricu și o schiță de un tînăr ofițer, Ionescu-Morel.

* «Ecoul Moldovei» dă, în nl. 2 din anul XV, frumosul discurs, plin de amintiri, pe care d. N. Gane l-a ținut la mormîntul lui Kogălniceanu.

* În revista «Spre lumină» a școlarilor din Iași — neașteptat de bine redactată — se tipărește o interesantă scrisoare despre lucrurile bucovinene a unui școlar din clasa a VIII-a a liceului din Suceava.

III. Ziare.

În «Tribuna» din Arad, n-l 143, o notiță despre mănăstirea maramureșană de la Moisei.

* Foaia săsească din Ardeal, «Siebenbürgisch-deutsches Tageblatt», cuprinde, în n-l de 4 August st. n., încă o traducere din Sadoveanu de d-ra «Nora B.», căreia să-i zicem pe nume: d-ra Eleonora Borcia.

D-ra Borcia ar trebui să propuie lui Reklam din Leipzig un întreg volum de asemenea traduceri, pentru biblioteca populară a acestui editor.

* Supt titlul «Vitejii neamului», «Basarabia» de acum trei săptămîni dă o scurtă biografie a lui Kogălniceanu. Se publică și o poesie de Beldiceanu. Pentru întâiași dată, avem o «Cronică românească», știri de la noi din România.

IV. Felurite.

Într'un sat din Franța s'a ridicat monumentul romancierului Ferdinand Fabre, a cărui povestire simplă, cumpătată și îngrijită era foarte mult prețuită în cercuri mai strălucite ale publicului.

* După știri din «Courier de la Presse», scriitorii spanioli nu trăiesc ca în rați. O poesie se plătește 2 lei, o foaie dintr'o revistă 5 lei, un foileton numai 2; cel mai bun articol de ziar 40 (d. Pompiliu Eliade, care de sigur că nu scrie articole bune, iea, la «l'Indépendance Roumaine», 50). Un roman se traduce cu 100 de lei, și se scrie, cît ar fi de mare, pentru suma de 60 până la 250 de lei.

Ceia ce arată că nu sintem, în ceia ce privește cetitul, ultima din națiunile latine.

N. IORGA.

* În *Revue Historique* (Iulie-August 1906), d. Gr. Iacșici începe publicarea unui document de cea mai mare importanță relativ la relațiile dintre Ruși și Turci, între pacea de la București și convenția de la Akkerman (1812—1826). E un memoriu al Guvernului rusec către Împăratul Nicolae I-iu, precedat de o introducere asupra negocierilor baronului Strogonov la Constantinopol între 1816—1821. În acest întiiu articol se publică numai introducerea. Date nouă — să se ție în seamă că ele vin dintr'o versiune oficială rusească — și despre țara noastră; se vede mai ales grija cea mare a Rusiei de a ne avea supt protecția ei.

E. P.

BIBLIOGRAFIE

N. Iorga. *Contribuți la istoria literaturii romine la începutul secolului al XIX-lea: III. Scriitorii Greci, cu un adaus despre scriitorii bisericești.*

N. Iorga. *Contribuți la istoria învătămintului în țară și în străinătate (1780-1830).*

Donă broșuri extrase din «Analele Academiei Romine». Librăria Socec. Prețul 20 de bani fie-care.

N. Iorga. *Un apărător al săvacilor: Domnul Tudor din Vlădimiri.*

În colecția poporană «Steaua».

N. Iorga. *Două conferinți craiovene: I. Rostul Olteniei în mișcarea pentru neam. II. Ce am făcut și ce trebuie să facem. Craiova, Socec, 1906.*

N. Iorga. *Conferința ținută la șezătourea din Alexandria. Alexandria, 1906.*